

Doplňování důstojnických kádří u svazků a útvarů v průběhu bojové činnosti

Major František Kus, major Josef Miler

V podmínkách použití zbraní hromadného ničení bude podstatně vyšší procento ztrát v důstojnických a praporčických kádřích bojujících vojsk. To vyžaduje, aby se problémem doplňování důstojnickými a praporčickými kádřemi zabývaly nejen kádrové orgány, ale i plně míře i velitelé a všichni náčelníci, kteří odpovídají za svěřené kádře. K úspěšnému doplňování je nutné, aby na stupni armády byly připraveny záložní, všestranně připravené velitelské a štábní kádře, kterými je možno doplňovat úhrady ztrát jednotlivých funkcionářů i štábů jako celků.

Problémy doplňování velitelských a štábních funkcionářů jsou řešeny zatím jen dílčími způsoby a nejsou, hlavně příslušníkům velitelského a operačního směru i kádrovým orgánům dostatečně známy. Chceme proto nejdříve objasnit, v jakých fázích soudobé bojové činnosti bude dále doplňovat kádře.

Podle charakteru bojové činnosti vojsk rozebereme tyto způsoby doplňování:

- po ukončení operace,
- po vyvedení jednotky do 2. sledu (armády, frontu),
- při velké zastávce,
- v průběhu bojové činnosti.

a) Po ukončení operace, zvláště má-li armáda před pokračováním v další operaci kratší zastávku, jsou výhodné podmínky k doplnění. Kádrové oddělení (armády, svazku) zpracuje souhrnné hlášení o kádrové situaci na základě konkrétních znalostí o ztrátách. Tyto poznatky získává v těsné spolupráci s operačním oddělením ze souhrnných hlášení od podřízených. Druhý podklad poskytuje zdravotnické oddělení hlášeními o trvalých a dočasných ztrátách a ve výkazech o nemocných. Údaje jsou ještě doplňovány ve spolupráci s organizačním oddělením svazku a armády.

Podle zpracované dokumentace informuje náčelník kádrového oddělení velitele o současném stavu a potřebě doplnění jednotlivých svazků a útvarů. Současně

tímto hlášením informuje kádrové oddělení svůj nadřízený orgán a jeho prostřednictvím předkládá nadřízenému veliteli požadavek na doplnění.

Je důležité, aby souhrnné hlášení o kádrové situaci bylo zpracováno odpovědně nejen kádrovými orgány, ale i velitelem, který z tohoto dokumentu musí vyvozovat závěry, zda ten nebo onen svazek, útvar nebo jednotka je schopna plnit další úkoly bez doplnění nebo až po doplnění.

b) Doplňovat jednotky po vyvedení do 2. sledu je nutné tehdy, není-li jednotka schopna plnit bojové úkoly bez doplnění.

V takovém případě musíme doplnit jednotku operativněji s využitím armádních i divizních prostředků pro příjem a zabezpečení odvozu doplňků. Předání doplňků divizím musí být neprodleně začleněn až do štábů útvarů a jednotek.

Na zvládnutí daného úkolu se musí iniciativně podílet oboustranně doplňující i doplňované štáby.

c) Přesuny jsou v soudobých bojových podmínkách hlavní náplní činnosti všech jednotek.

Vyřazení velitelských kádří v této fázi bojové činnosti narušuje podstatně bojeschopnost vojsk. Doplňovat za přesunu by bylo značně obtížné a nepřehledné. Bude proto nutné, aby svazky a útvary byly doplňovány až v prostoru velké zastávky (soustředění).

Nebezpečí napadení vojsk v prostoru velké zastávky před zasazením do boje je značné. Na ně bude zaměřena činnost nepřátelského průzkumu a budou cílem pro jaderné údery nepřítele. Z hlediska zabezpečení pohotovosti k bojovému úkolu musí velitel armády v součinnosti s kádrovým oddělením v této fázi připravit a vyčlenit zálohu sil, ze které bude v případě potřeby možno nahradit vyřazené funkcionáře.

d) Současné podmínky bojové činnosti si stále více vyžadují, abychom se zabývali novou formou doplňování velitelských kádří, a to v průběhu bojové činnosti. Nebylo by účelné vyvádět svazek do dru-

hého sledu pouze při vyřazení štábu a zachování bojeschopnosti ostatních vojsk. Naše předpisy se zmiňují o tomto způsobu jen velmi stručně. Důležitost míst velení pro bojovou činnost však vzrostla natolik, že tato místa jsou jedním z prvořadých cílů pro zbraně hromadného ničení. Jejich vyřazení znamená vyřazení celé jednotky.

Proto se musíme vážně zamyslet nad tímto problémem a danou otázku prověřovat mnohem intenzivněji. Je to možné při divizních taktických cvičeních, kdy armáda jako řídicí orgán má **možnost vytvořit podmínky maximálně se přibližující bojové situaci na frontě a kdy účast vojsk vyžaduje bezprostřední odpovědnost za jejich činnost.**

Rychlé tempo operace, hloubky a šířky pásem bojové činnosti však kladou na tento úkol velmi náročné požadavky, pro jejichž splnění musí být vytvořeny tyto základní předpoklady:

- armáda má dostatek prostředků vytvořit nové štáby svazků (útvary) a připravit (i ze zdravotnických etap armády ve spolupráci s frontem) nebo uhradit jen dílčí ztráty k doplnění štábů,

- armáda má zálohu technických prostředků k rychlé dopravě nového štábu (nebo dílčího doplnění) k bojující jednotce (vrtulníky, letectvo),

- pro nově vytvořený štáb jsou nejnepříjemnější spojení a dopravní prostředky a pomocné jednotky.

Pro operativní doplnění vyřazených štábů je výhodné zřizovat místo přejímání doplňků (MPD) a předem určené místo přejímání doplňku (PMPD).

MPD je účelné zřídit přibližně na úrovni VS armády, asi 40–60 km od linie fronty a jeho postup koordinovat podle pohybu 2. sledu armády.

Místo přejímání doplňku po zasazení 2. sledu postupně přemísťujeme podle situace. Způsob doplňování ke svazku může být:

a) na sebe

- kdy divize vlastními přepravními prostředky převezme a dopraví doplněk buď na štáb divize, kde je seznámen se situací,

- nebo přímo do štábu jednotky, kdy k převzetí doplňků se dostaví spolu s kádrovým orgánem i orgán operačního oddělení, který během přesunu seznámí vedoucí funkcionáře štábu pluku se situací;

b) od sebe

- kdy armáda přesune doplněk vlastními prostředky (vrtulníky, vozidly) do štábu svazku, kde doplněk převezmou kádrové orgány a zabezpečí jeho přesun k útvaru,

- nebo vlastními prostředky (vrtulníky, vozidly) dopraví doplněk přímo k bojující jednotce, kde jej převezmou orgány svazku.

Tohoto způsobu budeme používat tehdy, zničí-li nepřátelské údery značnou část techniky podřízených svazků nebo kdy rychlé doplnění je nutné k splnění cílů operace.

Všechny tyto způsoby vyžadují plnou podporu a osobní odpovědnost funkcionářů, odpovědných za kádr.

Dalším prostorem k soustředění doplňku, který je vhodné vytvářet v určitých fázích boje, je předem určené místo přejímání doplňku (PMPD). Toto místo je výhodné rozvinout za jednotkou na směru rozhodující činnosti armády s důrazem na tankové divize. PMPD rozvíjíme za bojovými sestavami prvosledových divizí (asi 15–20 km) v součinnosti s PVS armády, odkud bude možno podle situace operativně zasáhnout k doplnění kádrů.

Do PMPD zabezpečí přesun armáda, odtud pak:

- a) doplňuje svazek svými prostředky až na úroveň místa velení pluku. Je výhodné, aby s kádrovým orgánem, který přebírá doplněk v PMPD, byl i orgán operačního oddělení, který by nový štáb do příchodu k útvaru uvedl do situace vojsk,

- b) nebo armáda svými prostředky dopraví doplňky z PMPD (pomocí vrtulníků) až do bojujících jednotek, kde doplněk převezmou orgány divize. V tomto případě musí být znám způsob doplnění veliteli, aby mohl zabezpečit přelet prostředky PVO svazku.

Takových náročných způsobů doplnění budeme používat hlavně v případech, kdy to situace nutně vyžaduje a při dostatku sil a prostředků.

Divize může určovat plukům své MPD v těch případech, kdy doplněk je předán na VS divize a pluk doplní „na sebe“. Jinak divize doplňuje od sebe.

Kromě těchto způsobů je výhodné plně využívat jednotlivých etap zásobování materiálu a jejich dopravními prostředky odesílat části doplňků k doplňovanému svazku. To vyžaduje úzkou spolupráci s orgány týlu, znalost grafikonu koloběhů po ZAVAS a KAVAS, což by se mělo odrazit předem v souladu s plá-

nem kádrového zabezpečení armádní operace. Těchto prostředků k doplňování bude možno využít jen u dílčího průběžného doplňování. Pro doplnění kompletních celků tento způsob není vhodný.

Zvýšená náročnost nových forem doplňování v soudobých podmínkách se odráží i v požadavcích na práci a činnost kádrových oddělení svazků a armády v polních podmínkách.

Ke zvládnutí daných úkolů nelze působnost kádrových orgánů zůstat jen u administrativně evidenční činnosti. Nové úkoly vyžadují, aby se tyto orgány staly jedním z nezbytných prvků velení v těsné součinnosti s operačními orgány.

Hlavní úkol kádrového oddělení je mít neustále živý přehled o plánovaných a skutečných počtech a mít připraveny podklady k případnému rozhodnutí velitele. To vyžaduje neustálou znalost situace vojsk a přehled o trvalých i dočasných ztrátách v jednotlivých funkcích a ČVO. Kádrové oddělení musí být připraveno kdykoli na vyžádání předložit nadřízenému kádrovou situaci u vojsk, popřípadě návrhy na řešení. To předpokládá od všech kádrových orgánů prohlubovat vševojskové znalosti a do podrobnosti zvládnout problematiku kádrové práce v poli.

Podle těchto požadavků je nesprávné i umístění kádrového oddělení. Podle dosavadních předpisů je jeho místo na TVS. Tento závěr je správný z hlediska požadavku nerozšiřovat současné složení velitelských stanovišť a oprostít je co nejvíce od všech přebytečných prvků. Avšak z hlediska praktické potřeby je nutná přítomnost kádrových orgánů na vel. stanovišti, aby mohly rychle a pružně navrhovat veliteli řešení k vzniklé situaci.

Náčelník kádrového oddělení bude v období bojové činnosti na velitelském stanovišti s potřebným rozsahem evidenčních podkladů pro svoji činnost. Zbývající část oddělení zůstane na TVS a bude řízena z VS. Plnit úkoly na velitelském stanovišti může jen v těsné spolupráci s operačním oddělením, kde má pro svoji činnost bezprostředně nové zprávy. Zkušenosti ukázaly, že při setrvání celého oddělení na TVS, nemělo toto včas operační podklady, neboť zprávy o situaci zde docházejí opožděně a jen v hrubých rysech, což vylučuje bezprostřední opatření při řešení situací.

Je účelné aby v určitých fázích bojo-

vé činnosti na VS byli přítomni nejméně dva příslušníci kádrového oddělení svazku, neboť při narůstání bojové činnosti dochází k praktickému doplňování.

Stejná potřeba je i na stupni armády.

Otázku zabezpečení nepřetržitého velení procvičujeme téměř při všech cvičeních. Velitelé a náčelníci všech stupňů se snaží po napadení ZHN co nejrychleji obnovit velení a spojení. Je to přirozená snaha, protože jednotka v takových případech je prakticky nebojeschopná. Při částečných ztrátách je situace podstatně jednodušší, neboť náhradu je možno řešit formou vzájemné funkční zastupitelnosti.

Mnohem složitější je otázka náhrady celého štábu. Proto v další části rozebereme zkušenosti získané při divizním taktickém cvičení s vojsky, kdy jsme těmto otázkám věnovali zvláštní pozornost. Obtížnost procvičování proti jiným způsobům byla v tom, že za vyřazenými štáby stály značné počty vojsk a že všichni vyřazení funkcionáři byli skutečně okamžikem vyřazení odvezeni rozhodčí službou od svých jednotek a do svých funkcí se nevrátili do konce cvičení.

Vyřazení a nahrazení štábů bylo zaměřeno na tato období bojové činnosti:

- těsně před vyřazením svazku k přesunu na čáru zasazení z prostoru velké zastávky,
- v průběhu boje při plnění bližšího úkolu svazku.

Procvičení učebních úkolů v těchto fázích bylo v daných podmínkách nejvýhodnější a z hlediska velitele divize časově nejcitlivější vzhledem k úkolu stanovenému velitelem armády.

Nahranými údery do prostoru velké zastávky a působením infekčních chorob bylo vyřazeno:

- část štábu téhož svazku na TVS,
- část příslušníků štábu na VS svazku,
- celé velení druhosledového pluku.

Vzniklé ztráty na VS a TVS neohrožily bezprostředně velení svazku. Jejich cílem bylo spíše zkomplikovat situaci při odstraňování následků napadení ZHN, procvičit částečné doplňování potřebných funkcionářů druhů vojsk, operačního oddělení, týlu a vytvořit tak reálné podmínky k zařazení zástupců a předurčených funkcionářů na místa odborných náčelníků.

U pluku zasaženého atomovým úderem

bylo rozehráno vyřazení celého štábu pluku jako celku. Byla vytvořena taková situace, že pluk těsně před vyřazením k přesunu zůstal bez velení a spojení s VS svazku.

Aby velitel svazku byl nucen celou situaci brát jako skutečně reálnou, byli vyřazení funkcionáři „odsunuti“ ve stanovenou dobu prostředky rozhodčí služby od jednotky a ze štábu do vytvořeného místa přejímání doplňků. Zde části důstojníků ze štábu pluku bylo podle stupňů odbornosti využito k doplnění volných funkcí na VS a TVS svazku. Ostatní vyřazení byli odesláni do posádek a cvičení se dále nezúčastnili. Tím vznikla pro cvičící reálná situace, ztráty nebylo možno řešit pouze „obrazně“, ale s odpovídajícím přístupem, protože u cvičících útvarů čekala vojska.

Štáb svazku měl řešit tyto úkoly:

- zjistit situaci u napadeného útvaru,
- obnovit velení a spojení,
- uhradit ztráty přímo na VS a TVS svazku,
- hlásit situaci veliteli armády a vyžádat doplnění velitelských kádru.

Všechna opatření směřovala ke splnění hlavního úkolu svazku — vyrazit k přesunu a včas dosáhnout čáry zasazení svazku do boje. Toto bylo možno v rámci divize uskutečnit jen při obnovení velení a spojení v co nejkratší době.

K této situaci bylo výhodné vytvořit u svazku předem operační skupinu složenou z příslušníků operačního oddělení, technického oddělení a týlu jako základních složek a rozšířenou o další příslušníky druhů vojsk podle konkrétní situace v postiženém štábu. Činnost této skupiny řídil dočasně některý z hlavních funkcionářů štábu svazku. Vyslání skupiny s nejnutejšími spojovacími prostředky zabezpečilo obnovení velení a spojení. Tím byl vytvořen předpoklad pro plnění daného úkolu s počty útvaru, které po napadení zůstaly. Dále bylo zabezpečeno, že po příchodu nového doplňku mohla je tato operační skupina rychle seznámit se situací a danými úkoly. Současně se ihned na místě mohla přesvědčit, že úkol byl novým štábem pochopen.

Řešit situaci tímto způsobem vyžaduje, aby:

- příslušníci operačního oddělení znali vždy okamžitou situaci všech útvarů,
- velitel divize před přijetím rozhodnutí vyslechl návrhy náčelníků druhů vojsk a náčelníka kádrového oddělení,
- náčelník kádrového oddělení znal

podrobně kádrovou a taktickou situaci ve svazku.

Bude výhodné, aby ve štábu svazku byly již předem určeny 1–2 operační skupiny, které bude možno použít podle dané situace.

Rychlým vysláním operační skupiny k převzetí dočasněho velení si zabezpečuje velitel svazku co nejkratší časovou ztrátu u napadeného útvaru, což je zvlášť důležité v průběhu boje, kdy každé delší zdržení může podstatně ovlivnit splnění bojového úkolu svazku.

Současně budeme řešit i přisun nového doplňku od armády. Tento úkol v celém rozsahu přebírá kádrové oddělení, které v součinnosti s operačním oddělením vyžaduje a přebírá doplněk pro nový štáb. Doplněk přebírá v místě doplňků nebo v předem určeném místě přejímání doplňků. Vyžadovaný doplněk přepraví do MPD od záložního praporu kádrové oddělení armády svými prostředky. V MPD musí být vše připraveno k převzetí, zvláště jmenový seznam a funkční přehled. To značně usnadní a urychlí přejímání doplňku orgány divize a jeho zařazení do jednotlivých funkcí.

Doplněk po převzetí je dopraven přímo na VS pluku a již během přesunu může být seznámen s všeobecnou situací a úkolem. Podrobný úkol obdrží od operační skupiny při převzetí určených funkcí.

Skutečný doplněk na cvičení byl postaven z druhosledových štábů, které byly organizovány až v průběhu cvičení a přesunuty před MPD kádrovými orgány jako nový štáb.

V druhém případě bylo obdobným způsobem procvičeno doplňování přímo v průběhu boje. Byl vyřazen štáb prvosledového pluku při plnění bližšího úkolu divize, takže situace z hlediska času byla podstatně obtížnější. Poněvadž štáb pluku byl vyřazen během přesunu, nebyl zničen úplně. Velitel divize řešil situaci obdobným způsobem tím, že vyslal k tomuto pluku malou operační skupinu.

Zbytek původního štábu nebyl schopen velet a kádrové orgány byly nuceny vyžádat úhradu, protože divize začala teprve plnit bojový úkol.

Doplňování bojujících jednotek za pohybu je mnohem obtížnější. Ztráty byly doplněny podle požadavku kádrových orgánů divize z předem určeného místa přejímání doplňků, vytvořeného armádou za prvosledovými divizemi, což v tomto případě bylo výhodnější a operativnější s při-

hlédnutím na vysoké tempo útoku jednotlivých jednotek.

K doplnění v těchto případech je velmi výhodné využít vrtulníků nebo vozidel z prostředků armády. Při použití vrtulníků je nutno zabezpečit jejich přelet a vyrozumět vlastní prostředky PVO. Styčný orgán svazku po převzetí doplňku využije přepravních prostředků armády k přepravě doplňků přímo k bojujícímu útvaru. Velení a úkoly předá u útvaru operační skupina.

Může vzniknout ještě otázka, proč velení útvaru nepřevzal některý z velitelů praporů, jak tomu bývalo dosud zvykem.

Podmínky soudobé bojové činnosti nejsou k tomu totiž již tak výhodné jako dříve. Boje na širokých úsecích, vysoká manévrovost do nejnižších jednotek ne-

dává podřízeným velitelům souvislý přehled v celém rámci útvaru (svazku) a časté změny úkolů nestačí v celé šíři proniknout k podřízeným. V těchto podmínkách je tedy reálnější rychle vyslat operační skupinu, která má dostatečný přehled o celé šíři úkolu svazku. Může tak podle potřeby včas reagovat a po příchodu nového doplňku jej se vším přehledně seznámit a přezkoušet pochopení dalších úkolů.

Dalším důvodem je i otázka přípravy důstojníků na stupni prapor a níže, zejména u těch útvarů, které vytvářejí z mírových počtů více útvarů. Z těchto řad důstojníků je ustanovena do funkce o jeden stupeň vyšší, než je mírová funkce, na kterou je zaměřena jejich příprava, takže by velení pluku stěží zvládnout.

Z á v ě r

Problémy doplňování štábů v soudobé bojové činnosti jsou závažnou otázkou, zvláště doplňování v průběhu bojové činnosti, která klade vysoké nároky na pružnou činnost operačních a kádrových orgánů. V článku jsme uvedli dosavadní praktické poznatky a některé návyky v řízení po organizační stránce a tím chceme dát podklad k hlubšímu řešení otázek doplňování.

Zvládnutí těchto otázek je záležitostí jak kádrových orgánů, tak i velitelů a ostatních důstojníků štábů.

Těžiště této činnosti vidíme v těchto hlavních problémech:

- zvýšit účinnou spolupráci velitelů a operačních oddělení s kádrovými odděleními,
- zvýšit taktické a operační znalosti kádrových orgánů a jejich informovanost,
- u štábů vytvářet předurčené operační skupiny, které bude možné v konkrétní situaci rychle použít,
- na stupni armády a divize vyčlenit včas dopravní prostředky pro přepravu potřebných doplňků,
- plánovat nejnutnější spojovací a dopravní prostředky pro nový štáb (i na úkor ostatních).

Víme, že naše poznatky neřeší problém doplňování v průběhu bojové činnosti beze zbytku a že jsou jenom námětem k další diskusi k těmto otázkám.